

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	2	
Семестр	2	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	120 годин /4 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Воскобойніков Яків Володимирович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Доктор філософії
	посада	Старший викладач
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/special-piano/Voskoboinikov.pdf
	e-mail	yakov.voskoboynikov@gmail.com
Анотація	Навчальна дисципліна «Методика викладання спеціальних дисциплін» передбачає опанування здобувачами обсягу знань, історично сформованих теорій й методик, що направлені на вдосконалення майстерності викладання спеціального інструменту (фортепіано), а також вдосконалення вмінь та навичок щодо специфіки вивчення творів композиторів від бароко до сучасності у процесі викладання.	
Мета дисципліни	Підготовка здобувачів вищої освіти, як до педагогічної так і до професійної виконавської діяльності у галузі фортепіанного мистецтва, опанування знаннями щодо викладання гри на спеціальному інструменті фортепіано, вивчення методів подолання виконавських труднощів.	

Програмні результати навчання	<p>ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички під час створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН13. Уміти здійснювати педагогічну діяльність.</p> <p>ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/виконавської майстерності.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Основні завдання і зміст дисципліни. Актуальні питання музичного навчання.</p> <p><i>Тема 2.</i> Загальна характеристика комплексу музичних здібностей. Музичний слух: види, класифікації, способи розвитку, індивідуальні методики.</p> <p><i>Тема 3.</i> Почуття ритму. Базові методики початкового навчання.</p>

Тема 4. Принципи роботи над ритмом у творах різних стилів.

Тема 5. Музична пам'ять: види і способи розвитку.

Тема 6. Музикальність. Артистизм. Сценічна витримка.

Тема 7. Проблема звуковидобування. Економія рухів. Позиційна гра.

Тема 8. Виконавське інтонування. Інтерпретація твору мистецтва

Тема 9. Робота над розвитком фортепіанної техніки. Методи подолання технічних труднощів.

Тема 10. Текстологічні та виконавські засоби музичної виразності та робота над ними у музичних творах.

Тема 11. Артикуляція, як найважливіший засіб виразності фортепіанному виконавстві.

Тема 12. Аплікатура. Головні аплікатурні правила та вправи.

Тема 13. Апарат піаніста – принципи формування.

Тема 14. Фортепіанні вправи, як репрезентант виконавської школи: А. Корто, М. Лонг, К. Таузіг, Р. Йозефі.

Тема 15. Збірки початкових вправ: Ш. Л. Ганон, Й. Пішна та ін. Робота над гамами: мета та завдання.

Тема 16. Збірки вправ, як «ключ» до індивідуального стилю: Л. Бетховен, Й. Брамс, Ф. Бузоні. Сильова специфіка виразових засобів.

Тема 17. Класифікації виконавських типів: Д. Рабінович, К. Мартінсен, О. Катріч та ін. Комплекс вундеркінда. Звукотворча воля.

Тема 18. Загальні питання виховання та робота над учнями-початківцями. Перші навички володіння фортепіано.

Тема 19. Методика проведення уроку з піаністом-початківцем.

Тема 20. Процес роботи над музичним твором. Загальні принципи.

Тема 21. Методи роботи на уроці та організація самостійної роботи учня.

Тема 22. Принципи роботи над фортепіанними етюдами. Конструктивні та концертно-художні етюди. Загальний огляд етюдних збірок та опусів.

Тема 23. Педалізація, як обов'язковий компонент фортепіанної техніки: види, особливості виконання, стильовий контекст.

Тема 24. Загальні принципи роботи над поліфонією. Види поліфонії. Способи опрацювання. Характеристика поліфонічного репертуару. Символіка музики І. С. Баха.

Тема 25. Типи крупних форм. Особливості будови.

Тема 26. Сонатна форма: принципи роботи. Класична, романтична і сучасна і старовинна соната.

Тема 27. Особливості роботи над рондо і варіаціями. Відповідні класифікації. Репертуарні списки.

Тема 28. Складні циклічні форми. Особливості

	<p>формовидобування і вивчення. <i>Тема 29.</i> Класифікація п'єс. Базові принципи роботи. Особливості стильового підходу. Репертуарні списки. <i>Тема 30.</i> Методи навчання гри на фортепіано та загальнопедагогічні принципи.</p>
Види занять	Лекційні, практичні, самостійна робота
Методи навчання	Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (розв'язання завдань).
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100- бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (60 балів): усне опитування, письмові роботи, індивідуальні презентації, робота на практичному занятті, ситуаційні вправи.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (40 балів): усний екзамен, презентація власних письмових робіт. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
Особливості та політики дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як: Moodle, листування через e-mail, посилання на google-диск, Messenger, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), документи Google (онлайн-текстовий редактор).</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування під час поточного та підсумкового контролю заборонено (в т.ч. і з використанням гаджетів).</p> <p>В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
Рекомендовані джерела інформації	Воробкевич, Т. П. (2001). <i>Методика викладання гри на фортепіано</i> . Львів.

	<p>Воскобойніков, Я. (2021). Піаніст та його інструмент (на прикладі творчості Олександра Таро). <i>Культура України (Мистецтвознавство)</i>, 72, 76-84.</p> <p>Воскобойніков, Я. (2022). Прелюдія «Післяполудневий відпочинок Фавна» К. Дебюссі «По білому і чорному». <i>Fine Art and Culture Studies</i>, 4, 3–11.</p> <p>Жуков, А. (2010). Про деякі сучасні тенденції в професійному розвитку піаніста. <i>Київське музикознавство</i>, 34, 3-12.</p> <p>Меднікова, З. С. (2012). Про деякі проблеми навчання піаніста. <i>Наукові збірки ЛНМА</i>, 27, 63-74.</p> <p>Шукайло, В. Ф. (2004). <i>Педалізація у професійній підготовці піаніста</i>. Харків.</p> <p>Ivanova, I., Chernyavska, M., & Pupina, O. (2020). Didactic Potential of Instructive Etude and its Explication in the Process of Professional Development of a Pianist. <i>Journal of History Culture and Art Research</i>, 9(3), 257-266. DOI: http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i3.2742 (Web of Science) https://www.researchgate.net/publication/346119616_Didactic_Potential_of_Instructive_Etude_and_its_Explication_in_the_Process_of_Professional_Development_of_a_Pianist</p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол №1.